

Сега бѣше сигурно, че нѣма вѣнъ на снѣга да прекараме нощта. Стигнахме до малка вратичка за вжтрешността на кулата. И тя се тежко отвори.

Какво бѣше вжтре?

Кулата буквално натжпкана — човѣкъ до човѣка насѣдали. Който искаше да се премѣсти, трѣбаше да презкача презъ рамена и глави. Едва можеше да се отвори на вжтре вратичката. Съ мжка я притвориха и ние насѣдахме до нея, притиснати единъ до другъ. Усѣщахме топълъ нечистъ въздухъ съ примѣсъ отъ дѣхъ на мухълъ. Повече отъ петдесетъ души дишаха, издишаха и топлѣха мрачното помѣщение. Малкитѣ прозорчета, като тѣсни прорѣзи въ картонена кутия, бѣха закнижени. Малко газениче съ фитилъ висѣше и мѣждѣше надъ главитѣ, колкото да се разпознаватъ хората. Сънъ унасяше вече нѣкои отъ по-старитѣ, готови да захъркатъ. Млади мжже и жени умислени, съ неподвижни взори, седѣха полунаведени. Момчета и момичета бѣха забравили своята младостъ, приспали своята палавина. млѣкнали, онѣмѣли. Малки деца и пеленачета сумтѣха, плачеха, пишѣха, — досада и липса на чистъ въздухъ ги мжчеше. Нѣмаше нужда още нѣщо да се прибавя, за да бжде положението непоносимо. Чудно бѣше, какъ сж изтраяли толкова дни! А тамъ имаше много нервни и саклетлии. Но желанието за животъ е толкова силно, че създава герои и отъ най-малодушнитѣ.

Лично азъ като дете усѣтихъ, че се задушвамъ. Като си помислихъ, че съмъ затворенъ тука, че не мога да излизамъ на вѣнъ, когато пожелаая, че не бива и да плача въ тая мжка, за да не чуятъ турцитѣ, че нѣмамъ възможность да се мръдна отъ мѣстото, дето ме бѣше сгушила мама, само като си помислѣхъ, идѣше ми да се прѣсна. Азъ си припомнихъ безъ да искамъ нашата просторна и слънчева кжщичка, широкия ни дворъ. Припомнихъ си другарчетата, съ които си играехме всѣки день. Де ли сж тѣ сега? Живи ли сж или сж убити нѣкжде? Кой ли ги е убилъ? Какъ не му е било жалъ! Ето видѣхъ и даскалъ Димитъръ и жалъ